

הבנת "הדעה הרשמית" של משרד החוץ הבריטי ומחלקת המדינה האמריקאית – חיונית לישראל

כריסטופר ברדר*

"אם דעה קדומה היא אוסף של זוטות המצטרפות כאבני פסיפס ליצירת תמונה גדולה אחת, הפרכת דעה קדומה היא לקט של ניצחונות קטנים."¹
סטפני גוטמן

כמובן, היסטוריה אינטלקטואלית כביכול נתפסת לעתים כתחום מבודד במידת מה מן המציאות שמאחורי הקלעים של הדיפלומטיה. עם זאת, היא עשויה לתת מפתחות שבאמצעותם ניתן לפרש את היחסים הנובעים ממגעים דיפלומטיים ומודיעיניים. עולמות המחשבה של הפקידים הבכירים סובבים סביב העצות הניתנות לממשלות. יש אפוא לרדת לעומקם של עולמות אלה ולחשוף אותם. יתרה מזאת, דעת הקהל במערב מתקשה לחרוג מעבר להשקפות של "מומחים" ו"ידענים" הנמסרות באמצעות התקשורת. העניין הפעוט ביותר הקשור בישראל עלול להפוך לתקרית בינלאומית. לדוגמה, ב-21 ביוני 2006 התנצל שר החוץ של גאנה על שכדורגלן גנאי, ג'ון פוסטיל, נופף בדגל ישראל במשחקי גביע העולם בכדורגל. השר אמר כי לכדורגלן אין כל תמיכה רשמית ואסור לו לפגוע בקשרים עם מדינות ערב. שגרירויות אחדות של גאנה בעולם הערבי קיבלו איומים במוות בעקבות התקרית. שר החוץ ננא אקופו-אדו הביע את התנצלות ממשלתו בפני העולם הערבי והקהילה הבינלאומית. נשאלת השאלה מדוע זקוק העולם הערבי לפיוס על ששחקן כדורגל גנאי המשחק בישראל

■ מבוא: הלך-רוח מערבי הטעון שינוי

ל ניסיון לדיפלומטיה ומדיניות חוץ מוצלחות ולא כל שכן הסברה, חייב להישען על תפיסה ידועה היטב של דרכי החשיבה והפעולה של עמית ואויב כאחד. ככל שהשחקן חשוב יותר, כך עולה החשיבות של הבנה מדויקת של מניעיו וכוונותיו, של אמצעיו ומטרותיו, של הבנות ויעדיו ושל אופן פעולתו. הדברים כמובן אינם עשויים מקשה אחת והם כרוכים בוויכוח פנימי או בשינויים קלים בקרב מקבלי ההחלטות במערב הדמוקרטי. מדינות אינן "חושבות" כאנשים. אף על פי כן, ממשלות מדברות באמצעות דוברים ופעולות ולפיכך מגלות משהו שניתן לכנותו כ"דעה רשמית", אף שבעיקרו זהו דימוי לתהליכים מורכבים יותר.

* כריסטופר ברדר מלמד היסטוריה ומדע המדינה. מתמחה בסכסוך הישראלי-ערבי ובסוגיות הקשורות לביטחון במזרח-התיכון.

¹ Stephanie Gutmann, *The Other War Israelis, Palestinians and the Struggle for Media Supremacy*, Encounter Books, 2005, p. 257

חוגג עובדה זו ומדוע הדבר גורם לפגיעה כה חמורה? התשובה היא תזכורת בוטה לרמת הכישלון המוחלט של תהליך "השלום".

התקשורת אחוזת טירוף נגד ישראל ועובדה זו כשלעצמה מציגה מאפיינים עמוקים של אי-רציונליות ושל מה שפרופ' ויסטריך חשף ברבים כ"השנאה הממושכת ביותר". כפי שאמר מיכאל אורן בנוגע להרוגים בחוף עזה:

אכן, רבים ממנהיגי העולם וכמעט כל העיתונות מיהרו לגנות את ישראל על ירי כביכול של פגז שהרג שמונה פלשתינים בחוף עזה. העובדות כי צה"ל הכחיש את הירי וכי הפלשתינים השמידו ראיות המזכות את צה"ל על ידי העלמת רסיסים מאברי הקורבנות לא היה בהן כדי לתקן את הנוק לתדמיתה של ישראל.²

בכל הנוגע לישראל אין מדובר בראיות או בעקרונות של צדק טבעי. לכן יש לטפל בתופעות כאלה ברמה עמוקה ומרחיקת-לכת יותר מכפי שעשו זאת ישראל ותומכיה עד עתה.

תסמינים נוספים הם הטיפול החרוג שזוכה לו ישראל באו"ם, הכולל איסור ייחודי על ישיבה במועצת הביטחון כחלק משיטת הסבב הבינלאומי והמאבק הממושך והקטנוני על הכרה מצד הצלב האדום. מעולם לא היו לישראל מליצי יושר הוגנים בדרגים הבכירים. ארנסט בוין (Bevin), שהיה ידוע בכישורי המו"מ שלו והיה שר החוץ המוערך ביותר בתקופה שלאחר 1945 במשרד החוץ הבריטי, הוא דמות שנואה בתולדות הציונות.³

המומחים הישראלים נתקלים בקיר אטום של חוסר-הבנה המושרשת עמוק ויש להבין היטב את יסודותיה כדי לפעול ביעילות. שאם לא כן, לעולם לא יבינו לאשורה את רמת הסלידה הבלתי נשלטת כלפי עניינה של ישראל וזכותה להגן על עצמה – ולכן, גם כלפי זכות הקיום שלה. כדי לפעול נגד הלך הרוח במסדרונות השלטון – למשל, "ערביות בנוסח לורנס" של הלורד צ'לפונט (Chalfont) במשרד החוץ הבריטי⁴ – על ישראל להקים צוות-חשיבה רציני ויעיל ולהביא טיעונים ברמה אקדמית של דיון הגיוני. לצורך הערכה מנומקת וכדי שטיעוניה הלגיטימיים של ישראל יישמעו ללא משוא פנים, יש לנתץ מונופול כמעט מוחלט של מוסלמים על לימודי המזרח התיכון ולהביא בנחישות טענות הגיוניות מפייהם של אנשי אקדמיה ישראלים, שישבירו במחקריהם את מרכזיותן של הגישות האסלאמיות כלפי ישראל ("השטן הקטן") ואת נושאי הליבה של הסכסוך בין העולם המוסלמי לבין

ישראל והמערב ובמיוחד ארה"ב ("השטן הגדול"). המערב צריך להבין ולהכיר בעובדה כי בגלל צורכי הנפט וסחר הנשק טחו עיניו מראות את האינטרסים האמיתיים שלו. גורמות לכך גם גישות והשקפות אחרות, הנחשפות לכאורה בספרות המקצועית אודות יוראביה, בעיקר במחקריה של בת יאור. יש לאתגר את גלישתה של אירופה במדרון בקרב הדרגים הבכירים ביותר, שם יוכלו מעצבי המדיניות והמשפיעים עליה לשמוע ראיות כבדות משקל וטיעונים מנומקים ברמה האקדמית הגבוהה ביותר. זהו תפקידם של האינטלקטואלים הישראלים ומומחי המחקר של המודיעין בישראל ובתפוצות, התומכים במעצבי המדיניות ומשתתפים בתחום הרעיונות וניתוח המדיניות. יש לחשוף ולאתגר ללא הרף את האנטישמיות עצמה, כך שהתודעה הליברלית לא תוכל להתעלם ממנה ותביע סלידה מגילויה (כגון הכחשת השואה).

בחתיירה לגילוי מהותה של "הדעה הרשמית" וכיצד נוצרה וכדי לתאר ולו מקצת נימוקיה וגישותיה בנוגע לסוגיות במזרח התיכון ובעיקר הסכסוך הערבי-ישראלי, אין בכוחו של מאמר זה אלא לגרד את פני השטח, להציע מסלולים לחקירה נוספת ולהדגיש נקודות ציון בדרך. המאמר משתדל להראות מה רב הוא הנסתר מתחת לפני השטח של המדיניות הפומבית ומנסה להסביר ולהבין כיצד ומדוע קיימות ההשקפות הרווחות לגבי ישראל כפי שהן. כלומר, כיצד נוצרים הלך הרוח ונקודת המבט שבאמצעותם האירועים נתפשים ומתפרשים. הבהרה יסודית יותר מחייבת מחקר נוסף.⁵

עיקרו של מאמר זה הוא להבהיר כי ישראל חייבת להשפיע לא רק על אדוני הפוליטיקה הנבחרים, שעמם מתקיימות פגישות בדרגים גבוהים, אלא גם על משרתיהם המספקים להם את הכלים לניתוח ולקבלת תובנות מסולפות. פירושו של דבר הוא חדירה של האוניברסיטאות ובני השיח הישראלים אל חוגי ה'מנדרנים' וצוותי החשיבה ויצירת פעולת-גומלין עם המקצוענים במסדרונות השלטון.

■ הניתוח המערבי זקוק לתובנות ישראליות

הכרזות פומביות של הערבים, בצרפתית או באנגלית, אין כמעט כל חשיבות בקרב העולם הערבי המקבל מסרים שונים לחלוטין בשפה הערבית. אף על פי כן, רק מעטים במערב – פרט למומחים – מקבלים מידע על מהות המסר האמיתי. הדברים עשויים לשנות את התפישות בקרב הציבור ו/או להשפיע על מדיניות הממשלה. חמאס למד היטב את לקחי ערפאת. החמאס

⁵ אני מקווה לעשות זאת בספר העומד לצאת לאור ששמו זהה לשם מאמר זה.

² Michael Oren, "Stop Terror at its Source", *The Wall Street Journal*, June 26, 2006.

³ Anthony Seldon, "The Foreign Office: An Illustrated History of the Place and its People", *Harper Collins Illustrated*, 2000.

⁴ See Shmuel Katz, *Battleground Fact and Fantasy in Palestine*, Updated Steimatsky Edition, 1985, pp. 198-199, especially

סג'י. "אין להפריד בין ביצועי המודיעין לבין קביעת מדיניות ומבצעים צבאיים."⁹ חשוב לציין כי ישראל יכולה הייתה להעניק שפע של תובנות כדי לשנות גילויים של אשליה, גוונים ותפישה כללית של ניתוחים מערביים, בעיקר מאחר ש"יכולות המודיעין הנגדי של ארה"ב היו מאז ומתמיד עלובות."¹⁰ עד הנסיגות מדרום לבנון ומעזה – ויש לקוות כי גם היום – ישראל הייתה מסוגלת לעילא ולעילא למעקב ולניתוח-עומק שמהם יכולות היו רשתות רבות ושונות להפיק תועלת מרובה ואלמלא היה העולם כה בלתי הוגן, הייתה ישראל יכולה לקצור לעצמה תגמול של ממש.¹¹ מומחי אסלאם בכירים ואנשי ממשל כשלו בהבנת האסלאם הקיצוני. למשל, דניס רוס הוא אופטימיסט מושבע, המוכן להאמין לסקרי דעת קהל נבחרים התומכים באופטימיות שלו אף שהוכחה כנטולת בסיס במציאות.¹² יש אפוא לאתגר הבנה שכזו כדי לסייע בשינוי יצירת המדיניות הנובעת ממנה.

■ תפקידן של קהילות המודיעין: הזדמנות שאסור לישראל להחמיץ

אפרים הלוי ציין:

בנסיבות העולמיות הקיימות, הולכת וגוברת חשיבות תפקידו של איסוף המודיעין וניתוחו בתהליך קביעת המדיניות. כתוצאה מכך נודעת למפקדי המודיעין השפעה רבה ביותר על התהליך... קציני מודיעין מוצבים במיוחד כדי לייצץ ביעילות למנהיגים הפוליטיים בענייני מדיניות... לאור חשיבותם הגוברת של קציני המודיעין בקביעת מדיניות, על הממשלות לוודא כי קציני המודיעין שלהן גויסו מקרב הטובים והמבריקים ביותר. חיוני כי קציני המודיעין ייהנו מתמיכה ציבורית ולא רק מאמונם של הנשיא או הכוחות הקיימים...

ובנוגע לאהדה כלפי צדאם חוסיין בעולם הערבי הוא קבע: "חשיבותה של מנהיגות לאומה היא גורם חיוני בקרב העולם הערבי ואין להתעלם ממנה. משקל מועט מדי מיוחס לפחדים ולהסתייגויות של אנשים באזור בעניינים

למד את לקחי כפל הלשון והוא מבין את התועלת שניתן להפיק מכך. חמאס יודע כי גם ארה"ב הקשוחה ואירופה יודעות כי ערפאת השתמש במסרים כפולים, אולם הן חשו אי נוחות לסרב לו לנוכח דבריו יוצרי האשליה. חמאס יודע כי ארה"ב ואירופה מעונינות להימנע מהתנגשויות חזיתיות ומסכסוך ולכן הן בוחרות ביוזעין בדרך של אשליה-עצמית ונענות למסרים המכוונים לאוזניהן הדיפלומטיות בלבד ולהבטחות שלא נועדו להתקיים.

יתרה מזאת, כיום, שיטה זו [של מסרים כפולים ("תאקיייה")] נהוגה בקרב הדמוקרטיה המערביות, לא בשל החשש מגילוי אלא כדי להמשיך בהתקדמות החשאית [לקראת יעדים מוגדרים] בלי להדאיג איש. הנה כי-כן, גוף כגון איחוד הארגונים האסלאמיים בצרפת יכול לגנות בחריפות פעולות התאבדות בעוד שמועצת הפתווה של אותו ארגון עצמו מוציאה בו-זמנית פתווה ברורה הנותנת לגיטימציה לפעולות אלה.⁶

לאמתו של דבר, ישראל מבינה את שיטת המסרים הכפולים, אולם בכירים מערביים אינם מבינים זאת (למשל דייוויד וולץ' (Welch), תת-מזכיר המדינה לענייני המזרח הקרוב, המנסה לעודד את ארה"ב ואת ישראל לתת כסף לפלשתינים). רבים אולי יופתעו לדעת כי אירועי 11 בספטמבר לא שינו הרבה וכי הסוגיות העיקריות של האסלאם ושורשי הטרור האסלאמי עודן מובנות באופן מוטעה לחלוטין בארה"ב ובעיקר באירופה ובבריטניה. אין מטרה משותפת עם ישראל ואין הבנה למצבה המסוכן בהיותה בקו החזית נגד האסלאם הקיצוני והגיהאד העולמי. דוגמה לכך הוא מייקל דוראן, מי שהיה פרופסור מבטיח בפרינסטון ולאחר שהעז לטעון, במשרד החוץ ובמקומות אחרים, כי הערבים – ולא ישראל או ארה"ב – הם האחראים העיקריים למצבם הגרוע, זכה לביקורת פומבית חריפה ולא קיבל משרה קבועה. "אכן, נראה כי המחלוקת האמיתית היחידה בקרב אנשי האקדמיה היום היא בשאלה מי מרושע יותר – הציונות או האימפריאליזם של ארה"ב."⁷ אדמירל סטנספילד טרנר (Turner) טען כי "כישלוננו בהבנת הפונדמנטליזם האסלאמי מנע מאתנו לצפות מראש את נפילת השאח האיראני ופגע באופן חמור במוניטין של ה-CIA.⁸ הוא מונה כישלונות חמורים נוספים, כולל נפילת ברית המועצות ובכך לא

⁹ הדברים נאמרו בהקשר לעניין כולל של רפורמה מרחיקת לכת על ידי ויליאם אודום, מי שהיה מנהל NSA, בספרו: William E. Odom, *Fixing Intelligence for a More Secure America*, Yale University Press, 2003, p. 186.

¹⁰ שם, עמ' xxx.

¹¹ לדוגמה, התפישה של הטיפול הכולל בנושאים כגון הדילמות המוסריות הדמוקרטיות בטיפול בטרור, הנחקרת בספרו של בועז גנור: Boaz Ganor, *The Counter-Terrorism Puzzle: A Guide for Decision Makers*, The Interdisciplinary Center for Herzliya Projects, Transaction Publishers, 2005.

¹² Dennis Ross, *The Missing Peace: The Inside Story of the Fight for Middle East Peace*, Farrar, Straus and Giroux, 2004, pp. 790-791

⁶ הציטוטים מתוך: Micah Halpern, "Mastering DoubleSpeak", *Front-page Magazine*, March 2, 2006, at MEMRI, Inquiry and Analysis No. 266, <<http://www.frontpagemag.com/Articles/Read-SeriesArticle.asp?ID=21466>>, February 17, 2006; A. Dankowitz, "Tariq Reformist or Islamist?", <<http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=archives&Area=ia&ID=IA26606>>

⁷ Michael B. Oren, "Quiet Riot – Tinfoil Hats in Harvard Yard", *New Republic*, April 10, 2006.

⁸ Admiral Stansfield Turner, "Burn Before Reading", *Hyperion*, 2005, p. 258.

הפרלמנטרי על המסד המודיעיני של בריטניה. אפשר שהדבר יביא למודעות ולפתיחות לתבונות של ישראל ושל ידידיה גם בלחימה נגד האסלאם הקיצוני והטרור, אפילו תהא הקמת קשרים וערוצי תקשורת מלאכה מייגעת וגוזלת זמן.¹⁷

מקורות ה-CIA ראויים למחקר בזכות עצמם. מוסדות נוהגים לפתח זהויות של "איגוד סגור" ואתוס המשקף מערכות של ערכים ומסורות מקובלות. נוהגים אלה אותרו וזכו לביקורת לא-מחמיאה.¹⁸ ניתוח דומה של המסד האנגלו-אמריקאי לפני הקמתה של מדינת ישראל מוכיח כי יעדיו המתואמים היו עניין אחד, אולם שיטותיו היו עניין שונה בתכלית וגבלו בקנוניה איומה, בגלל "...נטייתו להסתמך בעתות משבר על תגובות חברתיות שגרתיות ועל קלישאות מילוליות, בגלל נטייתו למסור כוח והשפעה לידי מי שנבחרו בזכות קשרים ולא בשל כישורים ובגלל ההתעלמות מתוצאות מעשיו..."¹⁹

דו"ח של כוח המשימה העצמאי, משנת 2001, על מחלקת המדינה, מבהיר כמה נושאים.²⁰ "הקונגרס מכיר בכך שמנגנון מדיניות החוץ של מדינתנו פגום ויש לתקנו." אולם לא יינתן לרפורמה מימון מן הקונגרס עד אשר הממשל יתייחס אליה כנושא של ביטחון לאומי בעדיפות עליונה ולמשאבים שיינתנו לרפורמה תהא השפעה של פעולת החייאה לגבי כמה תפקודים של מחלקת המדינה. העיקר הוא אם בתקופת התחדשות כזו יכולה ישראל להתחיל לשנות הלכי-רוח, כגון האופן שבו הניטרליות הרשמית של הממשל ביחס למפלגות פוליטיות ישראליות אינה קיימת מאחורי הקלעים.²¹

יש שפע של ראיות מצטברות, בתקשורת ומ"מקורות פנים", כי ה-CIA לא רק זקוק לרפורמה אלא שבמשך השנים האחרונות הוא ממש מתפורר. במונחים של המזרח התיכון הדברים עולים בקנה אחד עם החשיפה המפורסמת של מרטין קרמר (Kramer) אודות המרכזים של ארה"ב לחקר המזרח התיכון וכישלונותיהם העצומים. אכן, ה-CIA הוא הגורם המרכזי ליעוץ ולניתוח, אולם הוא סובל מליקויים חמורים שמחמת קוצר היריעה לא כאן המקום

המביאים לתוצאה כזו. המערב שגה במובן זה.¹³ מקרה כזה הוא דוגמה מתאימה לסוג התפקיד שיכולה ישראל למלא במתן הלך רוח שולט ומתקן לקהילות ה"מומחים" במערב, בהתאם להמלצת מאמר זה.

ארונס ולופטוס (Aarons & Loftus) מדגישים את השיעור הגבוה של "היסטוריה חשאית". "בעולם התחתון להלך, שלישי מן ההיסטוריה המודרנית עודנו מסווג."¹⁴ המתרחש מאחורי הקלעים שונה מכפי שהדברים נראים מבחוץ ויוצר רבדים שונים של הסבר. הגישות המקובלות במסדרונות השלטון אינן זהות בהכרח לגישות ששומע ציבור הבוחרים בדמוקרטיה באמצעות התקשורת והכרזותיהן של הממשלות. כלומר, ממשלות אינן אומרות תמיד את מה שהן חושבות. למה שהן חושבות יש קשר הדוק ל"חינוך" שלהן ולא דווקא למה שהן אומרות, ממש כפי שפעולותיהן נובעות מרצון האמיתי יותר מאשר מתוך אמונותיהן המוצהרות. לדבריו של סוכן CIA לשעבר: "זו הצביעות בהתגלמותה. בפומבי, ישראל היא בעלת בריטנו. הציבור אינו יודע כי לכל מדינות המערב יש מדיניות סמויה המצדדת בערבים. הדבר מעסיק את קהילת המודיעין. התפרנסתי מ'דיפיקתי' יהודים."¹⁵

קיים שינוי מבני ואפשר שהישראלים מודעים לו. דיפלומטים ושרי חוץ רואים עצמם, באורח מסורתי, כמומחים בהא הידיעה להערכת מדינות זרות, מדיניותן וכוונותיהן, תוך שימוש ב"מודיעין חשאי" כתשומה שולית; למעשה דו"חות דיפלומטיים נראים לעתים כמקור של חומר להערכה מודיעינית. בעבר ציפו מן הדיפלומטים לחזות הפיכות שלטון. בימינו, ההפתעה המערבית לנוכח אירועים מעבר לים נקראת "כשל מודיעיני".¹⁶

פירושו של דבר הוא כי המיומנות וההבנה של ישראל יכולות, במובן מסוים, לעקוף גינוני רשמיות דיפלומטית נוקשים ואולי אף ללמד את "המקצוענים" של מחלקת המדינה של ארה"ב ומשרד החוץ הבריטי, באווירת הפחד הנוכחית, להקשיב מחדש לנימוקיה של ישראל. לדוגמה, מתקמים מהלכים ליצור יותר בהירות ופתיחות בפיקוח

¹⁷ John Morrison, "Watching Over Our Spies Requires More Intelligence", *The Sunday Times*, July 16, 2006, p.5

¹⁸ Burton Hersh, *The Old Boys: The American Elite and the Origins of the CIA*, Tree Farm Books, 2002

¹⁹ Carroll Quigley, *The Anglo-American Establishment*, GSG & Associates, 1981, p.xi

²⁰ Frank C. Carlucci, Chair, Ian J. Brezezinski, Project Coordinator, "State Department Reform", co-sponsored by the Council on Foreign Relations and the Center for Strategic and International Studies, 2001, p. 25

²¹ Cf. Madeleine Albright, *Madam Secretary: A Memoir*, Macmillan, 2003, p. 474

¹³ דברים אלה לקוחים מתיאורו של אריק טרגר (Trager) אותם ציטט מספרו של אפרים הלוי: "Understanding the Middle East: A View from Inside the Mossad", Special Policy Forum Report, Analysis of Near East Policy from the Scholars and Associates of the Washington Institute, Policy Watch No. 1107, May 25, 2006

¹⁴ John Loftus and Mark Aarons, *The Secret War Against the Jews: How Western Espionage Betrayed the Jewish People*, St Martin's Press, 1994, p. 2

¹⁵ שם, עמ' 510.

¹⁶ Michael Herman, *Intelligence Power in Peace and War*, Royal Institute of International Affairs and Cambridge University Press, 1996, p. 34

■ הצורך בשבירת התבנית של הלך הרוח

עקרונות, דיפלומטים וקציני מודיעין פועלים בתוך מסגרת בעת מסירת העובדות וניתוחן. ממשלותיהם מקבלות זאת מהם – והם מאומנים לספק זאת יחד עם מה שיועיל לדעתם לקריירות שלהם ויניח את דעתם של פטרוניהם הפוליטיים במונחים של הצדקת מדיניות. קשה לבסס קריירה "תוך התנגדות" לנורמות. הדגש מושם על המשכיות משר לשר²⁷ והמסגרת הרצופה זקוקה לעימות עם המומחיות האקדמית הפרו-ישראלית, למתקפה דיפלומטית ואינטלקטואלית מתוחכמת ביותר, המבוססת על הבנה עמוקה של הסיבות והדרכים שהביאו את המערב לחשיבה הנוכחית שלו.

אחד הגורמים העיקריים ל"הלך רוח" זה בהכשרה הבריטית בעבר, היה קרוב לוודאי, המרכז המזרח-תיכוני ללימודים ערביים (MECAS) בשמלאן שליד בירות. זהו מרכז הכשרה ששימש גם מדינות אחרות אך נוהל על ידי בריטניה. מסיבות ביטחון הוא הועבר ב-1947 מירושלים (שם נוסד ב-1944) ללונדון. תומכי ישראל חשו כי למוסד היתה השפעה מעצבת על מי שהוכשרו בו, עד כי גיימס קלהאן (Callaghan), שר החוץ בממשלת הלייבור (1974-1976), הורה כי כל בוגרי המוסד במשרד החוץ יחויבו לבקר בישראל, מייד לאחר סיום לימודיהם "כדי לראות את הצד השני של הגבעה". עד כדי כך הגיעה החשדנות כלפי "המאפיה של הערביסטים" ודעתם המשוחדת לטובת הערבים.²⁸ לפעולתו של MECAS נודעה השפעה עצומה, ממש עד לאחרונה והיא ממחישה היטב את האפשרות לדבקות משותפת וממוסדת ברעיונות שהוחדרו, על ידי הכשרה משותפת והבנה הדדית של השקפות משותפות, לקבוצה שלמה של "מומחים". כ-1000 תלמידים למדו ערבית וכ-2000 השתתפו בהשתלמויות-רקע במרכז הכשרה זה. בין השנים 1966 ל-1997 מונו 103 מינויים למשרות שגריר בריטי במדינות העולם הערבי מקרב בוגרי MECAS (מקצתם שירתו ביותר מכהונה אחת). בעת משבר כוויית (1991-1990), כל שגריר במדינה ערבית המעורבת במשבר היה בוגר שמלאן. ב-1997, שלושת הבכירים ב-FCO (תת-המזכיר הקבוע, המנהל הפוליטי והפקיד הראשי), ראש ה-SIS (MI6) והמנהל הכללי של האגודה המזרח תיכונית היו כולם בוגרי MECAS. כמוהם היו גם שגרירים בריטיים ב-12 מדינות ערביות, שגריר ארה"ב בדמשק, שגרירי יפן בקהיר ובכוויית ואח"מים

²⁷ Simon Jenkins and Anne Sloman, "With Respect, Ambassador: An Enquiry into the Foreign Office", BBC, 1985, passim.

²⁸ James Craig, "MECAS: An Overview", in *The Arabists of Shemlan*, Volume 1, "MECAS: Memoirs 1944-1978", Edited by Paul Tempest, Editorial Panel James Craig, Donald Maitland and Paul Tempest, Stacey International, 2006, p. 8. עמ' 9-10.

לפרט.²² הדברים אמורים גם לגבי המודיעין הבריטי ולגבי מחלקת המדינה של ארה"ב ומשרד החוץ הבריטי גם יחד. לאור הדברים האלה, אין להתעלם מחשיבות ההשקפות של ישראל ובעלי בריתה, בשעה שהתרופה לתפישות מוטעות מצויה בדעה המבוססת על ידע. הדבר דומה למי שמכירים בצורך לגמול את המערב מתלותו בנפט. אנשי אקדמיה רבים מסכימים כי חיוני מבחינות רבות לצמצם את תלותה של ארה"ב בנפט מיובא מן המזרח התיכון. בתחום זה ניתן לשחרר את ממשלי ארה"ב מאהדתם למשטרים ערביים הפוגעים בזכויות האזרח ושונאים את ישראל. "בכל פעם שאנו מתדלקים את מכוניותינו אנו מעבירים חלק גדול יותר מעושרנו האישי והלאומי לממשלים מפוקפקים."²³

סר רגינלד היברט, תיאר כיצד המשיכה המופעלת על ידי הוועדה המשותפת למודיעין פגעה בסמכות הקודמת של משרדי החוץ והאוצר הבריטיים. "יש עתה כוח בלתי נראה המפעיל משיכה מסוימת על גופים גדולים אלה... [משיכה זו] מופעלת על ידי המנגנון המשותף למודיעין ולניתוח בקבינט."²⁴ מייקל הרמן קובע כי הדברים אמורים ביתר שאת בהשפעה היחסית של ה-CIA לעומת מחלקת המדינה. עתה זהו אחד מן "האשנבים אל העולם"²⁵ של הממשל ובתור שכזה הוא אשנב הנתון לכישלונות מסוכנים ועמוקים.

אכן, הקו המפריד בין דיפלומט לקצין מודיעין אינו ברור תמיד... דו"חות דיפלומטיים על המצב הפוליטי במדינה המארחת, עשויים להיות תשומות חשובות לכל ניתוח פוליטי. דיפלומט בעל גישה טובה אל דמויות פוליטיות חשובות במדינה או בעל הערכה מתוחכמת להיסטוריה ולהרכב הפוליטי של מדינה, צריך שתהיה לו יכולת לתת תובנות, שאין למצאן בתקשורת, לגבי המצב הפוליטי הפנימי.²⁶

²² ראה לדוגמה "הוועדה בנושא תפקידים ויכולות של קהילת המודיעין של ארה"ב", שהוקמה ב-14 באוקטובר 1994, וראש "החקירה המשותפת בעניין הוועדה לפעילויות מודיעין לפני ואחרי התקפות הטור של 11 בספטמבר, 2001", הערות מועילות "ממקורות פנים" ניתן למצוא לדוגמה אצל Lindsay Moran, *Blowing My Cover: My Life as a CIA Spy*, Berkley Books, 2005; Melissa Boyle Mahle, *Denial and Deception An Insider's View of the CIA from Iran-Contra to 9/11*, Nation Books, 2004.

²³ כריס וולף, נשיא "אמריקאים למען עצמאות באנגריה", בתגובה לדו"ח של פרופ' דניאל קאמן (Kammen) ועמיתיו במעבדת אנרגיה מתאימה וממוחזרת (RAEL) בברקלי, "Towards Energy Independence in 2025", <http://www.csnews.com/csn/search/article_display.jsp?schema=&vnu_content_id=1002611846>.

²⁴ R. Hibbert, [דיפלומט בריטי בדימוס], "Intelligence and Policy", *Intelligence and National Security*, Volume 5, No. 1, January 1990, p. 117, cited in Herman, p. 35.

²⁵ Herman, ibid, p. 35.

²⁶ Abram N. Shulsky and Gary J. Schmitt, *Silent Warfare Understanding the World of Intelligence*, 3rd. Edition, Brassey's Inc., 2002, p. 37.

של שר החוץ, רובין קוק (Cook), שסבר כי טוני בלייר מגלה אהדה לישראל ואינו מזדהה עם "הדיכוי המתמשך של העם הפלשתיני"³³!

נאמר בצדק על מדיניותה של ממשלת ישראל כי "המוסכמה היא לחשוב כי יש לתת עדיפות עליונה לנושאים הקשורים ישירות לביטחון לאומי ולרכישת נשק ואילו למדיניות חוץ – הכוללת מדיניות מידע – יש לתת עדיפות משנית." נייר עמדה מנוסח ומנומק היטב, מאת ד"ר יואל פישמן,³⁴ מסביר כיצד יש לשנות גישה זו מן היסוד. מאמר זה מיועד לחדד את התפישה לגבי קהלי-יעד שאליהם יש לכוון את שינוי הגישה. אכן, ד"ר פישמן צודק לחלוטין בקביעתו: "...יש לטפל בתרומה האמריקאית להדחת המידע הרלוונטי."

גם ה-CIA עודנו המעסיק העיקרי של מומחים במדעי החברה ובעלי תואר PhD חדשים, לפחות לעת עתה. מועמדים לתואר דוקטור בתחומים רלוונטיים לומדים עד מהרה היכן ניתן למצוא משרות. פרופסורים אוהדים, שאולי אף הם עצמם נהנו בעבר משרות במוסד כזה, מסכימים עתה לעתים קרובות עם פרויקטים של ייעוץ ויוזמות להמלצה על מגויסים מבטיחים.³⁵

לא קשה לדמיין כי הסכמה כללית מתמדת שוררת בקרב מוסדות שבהם הממצאים עולים בקנה אחד עם המצופה. מסקנותיהם נובעות לא רק ממסורת אלא גם מרקע חינוכי משותף בקרב הסגל. אין צורך לדוש עד לזרא בדוגמאות, אולם אין להמעיט בחשיבות התפקיד הנדרש מן ההסברה בעידן זה של אמצעי התקשורת, כפי שנהגו ממשלות ישראל בעבר. בריטניה ואמריקה פועלות בהקשר של האיחוד האירופי, השואף להפוך למעצמת-על ומתייחס ברצינות להתחייבויותיו הכספיות והמדיניות כלפי הרשות הפלשתינית והמדינה שבדרך.³⁶ קובעי המדיניות של ארה"ב מתירים

רבים אחרים שעברו במרכז זה "ששמו יצא לתהילה בכל העולם". יצוין כי 20 מתוך 36 מורים לערבית היו פלשתינים ו-16 היו לבנונים. הבוגרים למדו לא רק את השפה ואת הכנסת האורחים של התרבות הערבית אלא גם את המסורת ואת אורח החיים הערבי.²⁹ יש לשאול האם גם בעת הביקורים בישראל היתה תחושה שוות-ערך של הקניית תרבות.

קיימת גישה הטבעה בדמם של דיפלומטים ושרי חוץ בבריטניה.³⁰ "לעתים קרובות שוכחים כי ישראל היא בעלת ברית חיונית של בריטניה וכי האינטרסים האסטרטגיים של בריטניה במזרח התיכון תלויים במידה רבה, כפי שהיו ב-1956, בשיתוף פעולה עם המדינה היהודית. למרבה הצער אין די בכך כדי לסלק ממשדד החוץ הבריטי כמעט מאה שנות סלידה מישראל ומן היהודים. כל אלה עשויים לספק ראיות כי לאנטישמיות יש חיים-שלאחר-המוות שגם עוצמת המציאות הגיאוגרפית לא תוכל לשחוק אותם לחלוטין." כמה תיאורים של הגישות הפועלות בקרב פקידים בכירים יספיקו לצורך המחשה.

בעקבות הטבח באולימפיאדת מינכן הפציר הקונסול הכללי הבריטי בירושלים, גייפורד וודרו (Woodrow), בממשלתו לנקוט מדיניות של יד רכה כלפי הפלשתינים ולהבין את "חולשותיהם האנושיות הנורמליות." הוא טען כי "הפלשתינים במיוחד, ראו את אדמתם נגזלת מהם על ידי קבוצה של פולשים אירופים, בעלי כוח צבאי עדיף ומצוידים בטכנולוגיה מודרנית. למרות הביקורת המוסרית, יש להסכים כי הפעולה במינכן תוכננה היטב וכי הערבים שם הוציאו אותה אל הפועל עד הסוף המר..." ראש המחלקה שלו, גיימס קרייג (Craig), רשם על גבי המכתב: "לא רע, אבל מרחיק לכת במקצת."³¹

מי שהיה שגריר בריטניה בישראל, שרארד קואופר-קולס (Cowper-Coles), שהתבלט בלימוד השפה העברית, תירץ את הזמנת בשאר אל-אסד ללונדון ודיבר על הזמנים שבהם היה הטרור מוצדק. הוא ניסה לפרש התבטאות זו במונחים של לגיטימיות להתקפות על יחידות צבאיות (תוך שהוא מציין התקפות של פרטיזנים נגד הנאצים).³² הבעיה היא בניסיון לתרץ את רמות השנאה והאלימות הערבית כרמות סבירות שהובנו שלא כהלכה על ידי הבכירים. דוגמה קלאסית היתה התבטאותה של גבי צירי בלייר כי המחבלים המתאבדים מתנדבים למשימות כאלה רק מכיוון שאין להם תקווה. הדברים זכו לתמיכה מלאה

³³ Robin Cook, *The Point of Departure Diaries from the Front Bench*, Pocket Books, 2004, p. 166.

³⁴ כתבתי במקור מקצת מן הנייל לפני שנפלה בחלקי הזכות לראות את ההגה של נייר העמדה מאת יואל פישמן, "Information Policy and National Identity: Israel's Ideological War", שפורסם בהוצאת מרכז אריאל למחקרי מדיניות כנייר עמדה מס' 142, בדצמבר 2002. הציטטה לקוחה מעמ' 24. היבטים של קביעת יעדי הסברה מדויקים יותר לאליטות הדיפלומטיות והמודיעיניות יידונו באופן מלא יותר בספרי הקרוב. הציטטות הבאות מעמ' 28.

³⁵ Christopher Simpson in his Introduction to Christopher Simpson (Ed.), *Universities and Empire Money and Politics in the Social Sciences During the Cold War*, The New York Press, 1998, pp. xix-xx.

³⁶ ראה כריסטופר ברדר, "The EU and the Syrian Track: Israel Ensnared", מרכז אריאל למחקרי מדיניות, נייר עמדה מס' 101, פברואר 2000; "Oslo's Gift of 'Peace': The Destruction of Israel's Security, ACPR; Publishers, 2001, 'The EU and a Palestinian State', in Arieh Stav (Ed.), *Israel and a Palestinian State: Zero-Sum Game?*, ACPR Publishers/Zmora Bitan, 2001.

²⁹ שם, עמ' 11.
³⁰ Avi Davis, "The Hateful Legacy of the British Foreign Office", Opinion, Arutz 7, January 12, 2003.

³¹ Douglas Davis, "Documents Show British Official in Jerusalem Urged Understanding of Munich Massacre", *The Jerusalem Post*, January 2, 2003.

³² Herb Keinon, "British Ambassador Regrets Comments on Justified Terrorism", *The Jerusalem Post*, December 18, 2002.

לשאיפות האיחוד האירופי לדרבן אותם כדי שלא יפסידו את השפעתם. בריטניה מומרצת לסייע לאירופה להיות חוד החנית שבה יהיה על צרפת ובריטניה לגלות אומץ כדי לשמור על יתרון מסוים של מנהיגות בענייני מדיניות חוץ וצבא כלפי גרמניה. בתוך האיחוד האירופי נוצרה אורתור-דוקסיה ביורוקרטית הדבקה בהצהרת ונציה ובעמדה פרו-פלשתינית גלויה. שוב, הדברים טבועים בחותם של הדחקה האמת.

בדוגמה זו, הנחישות המתמדת לשמור על "קו מוסדי" בלטה במיוחד בעמדה שנקט כריסטופר פאטן (Patten) בנוגע לשחיתות של הרשות הפלשתינית ולכספי האיחוד האירופי ששימשו למימון טרור.

נציב יחסי החוץ של אירופה כריס פאטן דחה מחוקק אירופי בכיר הרוצה בחקירת השימוש הבלתי חוקי לכאורה בכספי הסיוע של האיחוד האירופי לרשות הפלשתינית. בתשובה לשאלתו של צ'רלס טנר (Tanner), דובר ליחסי-חוץ מטעם השמרנים בפרלמנט האירופי, בנוגע להאשמות כי הסיוע האירופי לפלשתינים, המגיע עתה ל 10 מיליון אירו בחודש, מופנה למימון פעילות טרור, אמר פאטן כי הוא רוצה בחקירת הנושא "כמו חור בראש".³⁷

(זאת אחרי שארגון "קדושי אל-אקצה" השייך לפת"ח, נטל אחריות להתקפה על קיבוץ מצר). הנציבות התנגדה אף היא, בהפגינה העדר פתיחות והשתמטות מנשיאה באחריות. הסירוב לחקור הוא חמור ביותר ומוכיח זלזול בצדק ובמדיניות נבונה גם יחד. כפי שאמר מר טנר: "ישראלים מקופחים יראו עצמם זכאים לתבוע את האיחוד האירופי." אוריאה פלאצ'י חשפה עד כמה העמיקה הדעה הקדומה שורשים עד שהפכה לליקוי עמוק בתרבות הפוליטית של אירופה.

דניאל פייפס טוען כי בארה"ב נושאות מספר השפעות את סימני ההיכר של הנשיא או של מזכיר המדינה.³⁸ למשל, הממשלים של טרומן, ג'ונסון וריגן הם דוגמה למצב שבו הנשיא מעדיף שלא להיות מעורב באופן פעיל ואז תגבר השפעתם של הביורוקרטיה, הקונגרס וקבוצות אינטרסים. פייפס טוען כי

הדעה הקדומה נגד ישראל, מצד פקידים בשירות החוץ, גורמת ליותר מאשר דחייה או זירוז של החלטות; היא שולטת במזכיר מדינה כדוגמת ויליאם רוג'רס, שנכנס לתפקידו ללא כל ניסיון בענייני חוץ וללא השקפות מפותחות אודות הערבים וישראל...כפי שהמחיש סטיבן

אמרסון (Emerson) ב-"The American House of Saud", החוקר את השפעת הפטרו-דולרים בווינגטון, אינטרסים עסקיים יכולים לעצב את מדיניות ארה"ב במזרח התיכון. דוגמה לכך הייתה אישור עסקת מטוסי האיווקס ב-1981, החלטה הכרוכה בהשפעות אפשריות על מלחמה בין הערבים לישראל.

כל אלה חיוניים כדי להבין כיצד נוצרת מדיניות, כדי לקבוע יעדים ועל מנת לחנך מחדש את המקורות האנושיים שמהם היא נובעת. פייפס מעניק תובנה מועילה לגבי מערכת מורכבת זו, על התהליכים החדירים והסדרות של פעולות-גומלין בין אנשים.

העובדה כי הסכסוך הערבי-ישראלי חורג מן הוויכוח בין שמרנים לליברלים מגבירה את חשיבותם של הביורוקרטים וקבוצות האינטרס. מאחר שאין בסגל המפלגות אנשים בקיאים ומוכשרים בענייני המזרח התיכון, מאיישים הביורוקרטים יותר משרות בכירות והם מפעילים השפעה רבה יותר. גם קבוצות אינטרס מפיקות רווח מכך שהעמדות האידאולוגיות הרגילות והקואליציות השונות אינן חלות על המזרח התיכון.

כל עוד אנשי האליטה הנשיאותית שואבים את רעיונותיהם מבחוץ ועליהם גם להגיב למצבי מציאות חדשה "בשטח", הם תלויים בספקי ההסברים והניתוחים שלהם. "פקידים בכירים עסוקים, כמעט שאינם עוסקים בחשיבה מקורית; הם שואבים את יעדיהם ועקרונותיהם ממקורות חוץ-ממשלתיים." הנה כי-כן, צוותי החשיבה, השתדלנים והאליטות בעלות השכלה אקדמאית נאבקים על ליבם ונפשם של הדרגים המדיניים והמנהליים.

אין לדעת בבירור עד כמה עשוי לחץ המופעל על ידי לובי פרו-ישראלי להשפיע על מדיניות ארה"ב.³⁹ בבריטניה, התהליך כולו סגור יותר, דעותיהם של ה"מנדרינים" והפוליטיקאים ופעולת הגומלין ההדדית שלהם צריכות עיון מדוקדק כדי להבהיר את עמדתו של כל אחד ואחד מהם ונראה כי קיימת ביניהם הרמוניה של אינטרס והשקפה. תופעה זו מכונה "לולאה".⁴⁰ מרגרט תאצ'ר הייתה כה מודעת לשליטתו של משרד החוץ ביעוץ לשרים עד כי מינתה יועצים משלה, שהיו מסוגלים להתמודד עם השפעה זו, כגון פרופסור סר אלן וולטרס (Walters) בתחום הכלכלה וצ'רלס פאוול (Powell) וסר אלפרד שרמן (Sherman) בתחום מדיניות החוץ. לטוני בלייר יש כ-70 "יועצים מיוחדים" המשמשים כמין גייס עצמאי. עד כדי כך מגיעה עוצמתו של משרד החוץ בתחום הניתוח.

³⁹ ראה תיאור של פולמוס זה: Foreign Policy, Number 155, July/August, 2006.

⁴⁰ Tim Slessor, *Lying in State: How Whitehall Denies, Dissembles and Deceives*, Aurum Press, revised and enlarged paperback edition, 2004, פרק ראשון: "The Whitehall Loop".

³⁷ Douglas Davis, "EU Will Not Probe Misuse of Aid to PA. Is This Another EU Cover-Up?", *The Jerusalem Post*, November 10, 2002.

³⁸ Steven L. Spiegel, *The Other Arab-Israeli Conflict: Making America's Middle East Policy, From Truman to Reagan*, University of Chicago Press, 1985, in *Commentary*, October 1985.

■ פעולות לשינוי ההבנה באמצעות נקודות מגע

ל ישראל לשנות את נקודות המבט של "ידידותיה" בדרכים מרחיקות-לכת. עליה לרכוש מעמד של גורם מתווך ומפרש עיקרי בין המערב לבין העולם הערבי, על ידי מתן מידע ועל ידי הדרכת היועצים ואנשי האקדמיה המערביים אודות ההווה והעתיד. על ישראל להשיג מעמד זה בכל האמצעים. יש להעלות את מספרן ואיכותן של נקודות המגע.

אתר Campus Watch של דניאל פייס, מפרט את התפשטות הרגשות האנטי-אמריקאיים והאנטי-ישראליים בקמפוסים של המכללות בכל רחבי ארצות הברית. זהו אחד משדות הקרב החשובים ביותר עבור ישראל. אין זה רק עניין של מחאה וקיצוניות של סטודנטים, אלא קרב של רעיונות החותרים לכבוש את נפשם של מי שיהיו היועצים של האליטות הצבאיות והפוליטיות. פייס מציין כי: "אם אינך מצטרף להשקפות [פרו-פלשתיניות ושמאלניות] אלה דעתך אינה לגיטימית."⁴⁴ לדוגמה, ההתנגשויות האלימות בין סטודנטים תומכי-ישראל לבין תומכי הפלשתינים באוניברסיטת קונקורדיה במונטריאול, בספטמבר 2002, אילצו לבטל את הרצאתו של בנימין נתניהו ושמשו תקדים. בעיה חשובה נוספת בקמפוסים היא החרם של האקדמאים הבריטים.

פרשנות "רכרוכית" כזו של האסלאם מצד ארה"ב ובריטניה עוררה סערה באירופה, כפי שהעידה השפעת ספריה של אוריאנה פלאצ'י. פרשנות זו היא גם הנושא המרכזי בפולמוס שעוררה הערכתו המלומדת של מרטין קרמר (Kramer) אודות לימודי המזרח התיכון בארה"ב. באמצעות רשימה מפורטת של כשלים עצומים, הוא מדגיש את כישלונם המוחלט של המרכזים לחקר המזרח התיכון ושל אנשי האקדמיה המאיישים אותם. חשיפה זו עוררה סערה.⁴⁵ עיתונאים, צוותי-חשיבה ובכירי ממשל בדימוס דייקו בהערכותיהם יותר מאנשי האקדמיה. בקריאתו לשני מקורות לשינוי, משמיט קרמר את חלקם של הישראלים המציאותיים אשר מומחיותם נדרשת בתחומים רבים. אין מדובר רק בחשיבה מחדש בקרב אנשי האקדמיה הבכירים של פרופ' קרמר, או בשימוש בכוח המימון של הממשל הפדרלי ושל בוגרי האוניברסיטה טאות ביתר תבונה ותובנה. המדובר הוא באנשי אקדמיה ובתובנות אשר אך ורק ישראל מסוגלת לתת, דווקא עכשיו, בשעה שהחיפוש אחר הבנה מאפשר ומחייב הערכה חדשה ומומחית ניתוח בעלי ידע ומידע.

ברוס בריל (Brill), מי שהיה מנתח בשרות הסוכנות לביטחון לאומי של ארה"ב, כתב דו"ח מפורסם שבו הוא מתאר את ממצאי המחקר של ארונס ולופטוס אודות האירועים והמסרים הכפולים שהיו בקהילת המודיעין בארה"ב בעת מלחמת יום כיפור:

אין צורך בדמיון מפותח כדי להסיק שהייתה למודיעין השפעה בדרכי עורמה בתוך תאים בסוכנות שהיו "מחוץ-לתחום" ליהודים, אפילו היו בעלי סיווג ביטחוני גבוה, רק בגלל היותם יהודים...למעשה, אפשר להניח כי אנשי אגודת הסתרים "גולגולת ועצמות",⁴¹ חבורה מכובדת, מחוייטת ומעונבת, שאינם רואים פסול בפעולה למען חיסולה של ישראל, משובצים בעמדות המקנות להם חסינות בתוככי המנגנון של קהילת המודיעין.⁴¹ יש לזכור כי יונתן פולארד טען שתופעה כזו, של הימנעות ממתן מידע, היא שהניעה אותו לפעולותיו בחשיפת פוטנציאל האיום העיראקי, אשר ארה"ב אמורה הייתה להעביר לישראל באופן רגיל ולפי תנאי ההסכם לשיתוף פעולה.⁴²

ברוס בריל מוסיף כי "קיומם של תאים כאלה, שהם "מחוץ לתחום" למיעוט או למיעוטים מסוימים, הוא עלבון למגילת זכויות האדם של חוקת ארה"ב...וכי על תוצאות פעולתם, אשר סיכנו וממשיכות לסכן אזרחים חפים מפשע של ידידה מוצהרת של ארה"ב, ניתן יהיה להעמידם לדין על פי פסקי הדין של נירנברג"⁴³ כנטען לעיל, קיימת מקבילה בריטית קרובה ביותר, במונחים של הכשרה ומנתחים, לתיאורו של ברוס בריל:

בקרב המומחים דוברי הערבית רווחה דעה קדומה אנטי-ישראלית שהיתה תוצאה של 47 שבועות מרוכזים של הכשרה נמרצת בשפה הערבית במוסד ללימודי שפות של משרד ההגנה (DLI). כל המדריכים היו דוברי ערבית ילידי מדינות ערב וזמן רב הוקדש לתרבות של מדינת היעד. שש שעות לימודים בכל יום, נתנו למדריכים הזדמנות מספקת לשטוף את מוחות התלמידים בהשקפותיהם על היסטוריה, דת ופוליטיקה."

* הערת המתרגם: אגודת הסתרים "גולגולת ועצמות" (Skull & Bones) היא חבורה סודית של סטודנטים באוניברסיטת ייל שהוקמה בשנת 1832 ועם חבריה נמנו רבים מבכירי האישים בארה"ב ובהם ג'ורג' וו. בוש, ויליאם טאפט, ג'ון קרי ואחרים.

⁴¹ Bruce Brill, "I Indict", *Midstream*, May 1994. הפניות נוספות לברוס בריל לקוחות ממקור זה אם לא צוין אחרת. (קוצר היריעה אינו מאפשר לדון כאן באריכות במקרה חשוב זה.)

⁴² הסכם ההבנה מ-1983, בדבר חילופי מודיעין בין ישראל לארה"ב, צריך היה להפוך את העברת המידע על ידי יונתן פולארד למיותרת.

⁴³ האנטישמיות המובנית בצבא ארה"ב במאה ה-20 נחשפה בספרו של: Joseph W. Bendersky, *The "Jewish Threat": Anti-Semitic Politics of the US Army*, Basic Books, 2000.

⁴⁴ Caroline Alphonso, "Pro-Israeli Expert's Appearance at York Blocked", *Globe and Mail*, January 24, 2003, P. A1

⁴⁵ Martin Kramer, "Ivory Towers on Sand The Failure of Middle Eastern Studies in America", *The Washington Institute for Near Eastern Policy*, 2001.

אי-הבנה ושל הערכה מוטעית – הם מעודדים את אויביהם ורוצחיהם שהם גם אויביהם ורוצחיהם של הישראלים.

אוולין גורדון (Gordon) איתרה את אחד ההיבטים המרכזיים של הנושא כאשר כתבה על הזכות היהודית ליש"ע: "במועד מאוחר זה, מהפך בתפיסה הבינלאומית הרואה בישראל גנת ולא טוענת לגיטימית [לשטחי ישע] יהיה בבחינת משימה על-אנושית. אולם אם ישראל לא תעשה את המאמץ, יתייחסו אליה יותר ויותר כאל פושעת ולא כאל שוחרת שלום."⁴⁷ יש ליצור את המגעים ולאחר מכן לבסס את הטיעונים. לביצוע שתי המשימות דרושה מומחיות. ■

⁴⁷ Evelyn Gordon, "Israel's Image – Why the All-Time Low?", *The Jerusalem Post*, July 6, 2006

החלופה היא לעזוב את אוהדי הערבים הן בארה"ב והן בבריטניה⁴⁶ ולאגף את הצרפתים והגרמנים. כולם עודם שבוים בהשקפותיהם ובנוהליהם ומנסים באופן מביך לזכות בדידים ובהשפעה בעולם הערבי העוין. הם אינם מבינים כי קווי החזית שלהם נמצאים בגבולה הצפוני של ישראל, על רמת הגולן ולאורך רצועת עזה; כי מוצביהם הקדמיים הם אותן "התנחלויות" שהם משמיצים ומגיניהם בקו החזית הם "מתנחלים" שאותם הם מכנים "קנאים" ורוצים לפנותם מבתיהם. בגלל גישותיהם המסולפות – שהוטבעו באירופה על ידי "יוראביה" ובארצות הברית על ידי צורות אחרות של

⁴⁶ מיהם אותם אנשים? על כך ראה בין השאר: Robert D. Kaplan, *The Arabists – the Romance of an American Elite*, The Free Press Paperback Edition, 1995 and Leslie McLoughlin, "In a Sea of Knowledge British Arabists in the Twentieth Century", Ithaca Press, 2002.

הציונים מאשימים אותי באנטישמיות. הם נוטים לשכוח שאינני נשיא ההסתדרות הציונית כי אם שר החוץ של הממלכה המאוחדת. אבגוד באינטרסים של ארצי אם בחיבתי לשש מאות אלף היהודים בפלשתינה אביא על בריטניה את שנאתם של מאה מיליון ערבים.

ארנסט בוויין